

ligere udgivet »erindringer« (»Så vidt jeg erindrer«, 1971). Også de var løse, ikke et fasttømret systematisk memoirværk. Når den nye bog er (selvfølgelig!) mere end almindeligt en tiltalende læsning, er det i kraft af stilistisk elegance præget af heldig pointsøgen. Der er ansats til erindringer om så vidt forskellige emner som bl.a. arbejderskår under og efter 1. verdenskrig, fester og

baller i 20'erne, internationalt fagforbudsarbejde i Paris i 1930'erne, møder i TV med politikere, korrespondent i Paris i 1950'erne. Flemming Madsen kunne have fortalt meget mere og mere konkret. Det har ikke været hans hensigt, bogen er derfor heller ikke memoirer, der giver historikeren nye kildeoplysninger.

Vagn Dybdahl

REGIONAL OG LOKALHISTORIE

Thomas Bloch Ravn: *Struer. En limfjordsby i historisk profil*. (Struer Kommune, 1992). 67 s.

Da Holstebro i 1974 fejrede sit »konstruerede« 700 års jubilæum – byen er nævnt første gang i et dokument fra 1274 – udgav kommunen en såkaldt folkebog »Bro og by« på 134 sider. Struer klarer sig med nøjagtig det halve, men fylder rigtigt nok også kun 75 år. Thomas Bloch Ravn, der leder byens museum, har skilt sig udmærket fra sin opgave. Vel skatter han, ligesom også Holstebro gjorde det, til dem, der tidligere har dyrket emnet. Men han har på den anden side også været vidt omkring i ældre arkivstof, erindringer og studiesamlinger, hvorved han – i al fald for tiden før Sandfeld – får en række ting frem: fjordfiskeriet, handelen og industrien samt ikke mindst jernbanen, som gennem årene har givet Struer sin særlige profil. Byen var en jernbaneby med bestandige til- og fraflytninger. De sker stadig, men nu skyldes flygtigheden Bang & Olufsens fabrikker.

Sandfeld skrev – mesterligt – i sine to bind om perioden 1870-1917 – kulturhistorie i bred forstand. Det her er mere kontant; men det er charmerende gjort

– et hastigt rids, velskrevet og velillustreret, der sætter Struer på plads i en ny tid, men med et dækkende perspektiv bagud.

På side 11 gengives som illustration et brudstykke af et brev fra 22. juni 1589, hvori Chr. IV påbød Ludvig Munk til Kvistrup at opføre en bro over det vadested, som kaldes »Struen emellom Thye och Wendsyssell«. Ravn har – i al fald i sin tekst – ikke undret sig over den geografiske vildfarelse eller det dårlige kort i regeringskancelliet. Så må vi andre gøre det. Nordvestjylland var langt væk, hvor kongen så end opholdt sig, da brevet blev skrevet. På side 49 står Johannes Buchholtz i 1927 i anlægget og taler poetisk ved afsløringen af Anker Hoffmanns »Struerpigen« eller Vandbærerske, som hun egentlig hed. Det er forkert – året var 1929, oplyser det lokalhistoriske arkiv på forespørgsel fra en Struerføding, der kunne huske, at den lokalberømte pige blev afsløret under socialdemokraten Peder Hedegaards borgmesterskab – og i 1927 hed borgmesteren Johs. Jensen. Fejlen har Ravn formentlig fra Trap femte udgave, hvorfra den – også formentlig – er gentaget i Hardsyssels årbog 1980 under en billedserie over se-

værdigheder i Ringkøbing amt. Nu får pigen næppe nogensinde sit korrekte årstal. Men det er nok også uvæsentligt

i forhold til den fortræffelige orientering, bogen ellers giver.

Fin i H. Lauridsen.

ØKONOMISK OG SOCIAL HISTORIE

Jens Engberg: »Bliktude«. *Blik- og Rørarbejderforbundet 1890-1990*. (1990). 398 s.

Alle ved, hvad en »bliktud« er. Men ved alle også, hvorfor en bliktud, alias en blikkenslager laver blikkenslagerarbejde. Hvis ikke, så er muligheden der for at læse om det i bogen »Bliktude«, som Blik- & Rørarbejderforbundet har udgivet i anledning af 100 års jubilæet i august 1990. Forbundet har fået historikeren Jens Engberg til at skrive bogen.

Jubilæumsbøger er en svær genre. De er ofte blevet beskyldt for at forherlige organisationen og glemme de arbejdere, som organisationerne skulle være repræsentanter for. En sådan kritik kan ikke rettes mod »Bliktude«. Der er meget om blikkenslagerne og udviklingen i deres arbejde.

Historien om blikkenslagerarbejdet er ganske spændende. Blikkenslagerfaget har rødder tilbage i laugstiden; blikkenslagerne var lygtemagere, de arbejdede i blik. Senere tog blikkenslagerne tagtækkearbejdet til sig og kom derved ind i byggeriet. Blikkenslagerarbejdet i byggeriet tog voldsomt til i sidste halvdel af det 19. årh., da huse og ejendomme fik tagrender og nedløbsrør, hvortil kom tagdækning med zink. I samme periode voksede blikkenslagerens værkstedsarbejde med at lave alskens blikvarearbejde til landmænd og byboere. I de første årtier af dette århundrede blev det meste af dette værkstedsarbejde overtaget af fabrikker, og det voldte blikkenslagerforbundet proble-

mer. Men det lykkedes forbundet at sætte sig på arbejdet med sanitære installationer, alt rørarbejdet ved installation af vand og varme; blikkenslagerne blev i det store og hele bygningsarbejdere; og det blik, som havde givet faget navn, blev mere og mere fortrængt af nye materialer, plastik især. Som det siges i bogen: »Lygtemagerne, som havde gjort sig til fremstillere af husgeråd i blik, var nu for størstedelens vedkommende blevet til bygningarbejdere.« (s. 277) Det er en god og interessant historie, der fortælles i bogen. Der redegøres grundigt for hvordan blikkenslagerne og forbundet har erobret nye arbejdsområder, efterhånden som gamle forsvinder.

Spændende er ikke mindst de erindringsbeskrivelser af faget, af arbejdet og arbejdsforhold, lærtid etc., som fremstillingen er rigt forsynet med. Her er der masser af interessante oplysninger at hente.

Løn- og overenskomstforhold fylder nødvendigvis en del i en jubilæumsbog som denne. Alligevel sættes noget analyse. En af blikkenslagerforbundets første mere omfattende overenskomster (med Centralforeningen af Blikkenslagere og Købbersmede i Jylland) er trykt op (s. 82). Vældig godt og lovende tænker man som læser. Men i resten af bogen får vi desværre kun de sædvanlige tal fra Danmarks statistik om time- eller ugelønningernes bevægelse; de går sommetider lidt ned, men for det meste op; som ne tider er prisstallet anført for at give et indtryk af